

**Faculty of Juridical Sciences,
Vasile Goldis Western University of Arad**

International scientific and practical conference

**SYSTEMATISATION OF UKRAINIAN
AND EUROPEAN LEGISLATION IN THE
REALITIES OF THE MODERN WORLD**

December 27–28, 2019

**Arad,
Romania
2019**

International scientific and practical conference «Systematisation of Ukrainian and European legislation in the realities of the modern world» : Conference proceedings, December 27–28, 2019. Arad: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 188 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Remus Daniel Berlingher, PhD, Associate Professor, Dean of the Faculty of Legal Sciences, Vasile Goldis Western University of Arad;

Teodor Mara, PhD, Associate Professor, Head of Private Law Department, Vasile Goldis Western University of Arad;

Palcu Pavel, PhD, Associate Professor, Head of Public Law Department, Vasile Goldis Western University of Arad.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

HISTORY AND THEORY OF LAW AND STATE

Теоретичні засади фінансового забезпечення територіальних громад в умовах децентралізації Бова Є. Ю., Сарана С. В., Фаст О. О.	7
Окремі наукові погляди щодо визначення структури елементів змісту правовідносин та їх характеристика Ганьба О. Б.	11
Встановлення правоздатності в момент народження особи за римським правом Громовчук М. В.	16
Legal order as a concept of generaltheoretical jurisprudence Krizhanovsky A. F.	19
Підходи до розуміння принципу правової визначеності в Україні Огнев'юк Г. З.	23
Історичний розвиток забезпечення права на свободу совісті і віросповідання (IV – VI ст.) Переполькін Є. О.	26
Функції правової системи як напрями розкриття її соціального призначення Рябовол Л. Т.	30
Правозастосовний акт як форма індивідуального регулювання Соколова І. О.	34
CONSTITUTIONAL AND MUNICIPAL LAW	
До питання ризиків впровадження технології електронного голосування в Україні Волошкевич Г. А.	39
Інститут конституційної скарги як новела конституційно-судової реформи: на шляху до посилення принципу верховенства права в Україні Георгієвський Ю. В.	43
Висновки венеціанської комісії як вид законодавчої експертизи Гнезділова Н. В.	48

Референдум і плебісцит: співвідношення понять Кириченко В. М., Соколенко Ю. М.	52
Виборчий кодекс України: з історії прийняття Коваль Т. В.	55
Необхідність реформування інституту громадянства в умовах проведення ООС Корецький С. М.	59
Принципи конституційно-правового статусу парламентських комітетів Кунець І. Ю.	62
Історія виникнення та розвитку поняття «місцеве самоврядування» Марченко В. Ю.	66
До питання закріплення міжнародних нормативно-правових гарантій прав та свобод військовослужбовців Шамрай Б. М.	71
CIVIL LAW AND CIVIL PROCEDURE. FAMILY LAW Галузева належність принципів міжнародного приватного права Грамацький Е. М.	75
The modern civilistic concept of the termination of the course of limitation when claims Guynan P. D.	78
Застосування електронних доказів у цивільному процесі: питання гармонізації законодавства України та Європейського Союзу Гусєв О. Ю.	82
Особливості права на відтворення комп'ютерного програмного забезпечення Колісник А. С.	86
Проблематика імплементації окремих положень міжнародного права в законодавство України Краснікова М. О.	89
Особливості використання новітніх інформаційно-комунікативних технологій у процесі визнання та виконання рішень іноземних судів та арбітражів Мисишин А. В.	93
Проблемні питання у сфері виконання аліментних зобов'язань Митник А. А.	96

Етичні аспекти медіаційної діяльності Можайкіна О. С.	99
Особливості набуття авторських і суміжних прав неповнолітніми Огнев'юк С. Я.	103
Правовий режим об'єктів спільної власності : шляхи вдосконалення Скрипник В. Л.	107
Види авторської винагороди у сфері винахідництва Трошкіна К. Є.	109
Перспективи розвитку правового регулювання статусу пацієнта в медичних відносинах Шлапко Т. В., Кузіна І. В., Меліков А. Л.	114
ECONOMIC LAW AND ECONOMIC PROCEDURE	
До питання генези застосування арбітражу як способу вирішення спорів Авсієвич А. В.	119
Правовий режим майна підприємств релігійних організацій Бочков П. В.	123
Новели сучасного законодавства щодо захисту права власності в Україні Букатова Д. М.	126
Ефективність господарського процесуального права Іванюта Н. В.	129
Принципи диспозитивності та змагальності в господарському процесі Козирєва В. П., Гурченко О. Ю.	131
Проблемні аспекти залучення іноземних інвестицій для забезпечення розвитку інновацій в Україні Козирєва В. П., Петухова А. А.	135
Проблемні аспекти реалізації майна належного боржнику на праві повного господарського відання з прилюдних торгів Колотуха І. О.	138
Баланс компонентів у правовій моделі сталого розвитку України Новікова В. С.	143

LABOR LAW AND SOCIAL WELFARE LAW

Заходи соціального захисту населення, чиє житло було пошкоджено або зруйновано внаслідок збройного конфлікту на сході України
Анісімова А. О...... 149

Міжнародні договори Європейського Союзу та держав-членів як джерела трудового права
Рим О. М. 149

Щодо факторів диференціації у праві соціального забезпечення
Федчишина К. В. 153

Сучасний стан та напрями врегулювання медико-соціальної реабілітації осіб, залежних від адиктивних речовин
Шлапко Т. В., Номировська Ю. В., Берцюх А. О...... 157

AGRARIAN AND ENVIRONMENTAL LAW. LAND LAW

Ринок землі в Україні: за і проти
Аніщук В. В., Баклан А. Ю...... 161

Принципи оцінки впливу на довкілля в Україні
Антонюк У. В. 164

Особливості правового режиму масиву земель сільськогосподарського призначення
Ільків Н. В. 168

До питання щодо правових засобів забезпечення соціально-економічної сфери сільських територій в Україні
Латишева В. В...... 172

Правові аспекти реформування у сфері поводження з твердими побутовими відходами
Стрельник В. В., Чурилова Т. М. 176

Проблеми грошової оцінки земель водного фонду у земельному законодавстві України
Уberman В. І., Васьковець Л. А...... 180

Екологічні аспекти публічних закупівель в контексті сталого розвитку та європейської інтеграції України
Шевчук Л. М. 184

4. Хорошильцева Н. Исследование структуры мотивации специалистов при построении системы оплаты труда. URL: <http://www.cfin.ru/management/people/horosh.shtml?printversion> (дата звернення: 29.11.2019).

5. Дандон Э. Организационная инновация. URL: <http://www.management.com.ua/qm/qm096.html> (дата звернення: 25.11.2019).

6. Хоменко Л.М. Основні види винагороди як найважливішого стимулу до підвищення інноваційної активності працівників підприємства. URL: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2011_3_2_102_109.pdf (дата звернення: 29.11.2019).

7. Гончаров В. В. В поисках совершенства управления: руководство для высшего управленческого персонала. Опыт лучших промышленных фирм США, Японии и стран Западной Европы. М. : МП «Сувенир», 1993. 488 с.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ПАЦІЄНТА В МЕДИЧНИХ ВІДНОСИНАХ

Шлапко Т. В.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного,
господарського права та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету*

Кузіна І. В.

*студентка бакалавратури Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету*

Меліков А. Л.

*студент магістратури Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету
м. Суми, Україна*

У кожній країні світу якісне медичне обслуговування пов'язано з трьома групами суб'єктів медичних правовідносин – суб'єкти, що надають медичну допомогу та медичну послугу; суб'єкти, що їх

отримують; суб'єкти, що сприяють їх наданню. У нашому дослідженні ми більш детально зупинилися саме на суб'єктах, що отримують медичну допомогу та медичну послугу – пацієнтах. Адже пацієнт у медичній сфері є ключовою фігурою, з якою так чи інакше пов'язані всі інші суб'єкти, які, в тій чи іншій мірі, беруть участь в організації, забезпеченні або безпосередньому наданні медичної допомоги та медичної послуги. Не буде перебільшенням відзначити, що без пацієнтів функціонування всієї сфери охорони здоров'я в значній мірі втрачає сенс.

Дослідженням цієї теми займалися багато дослідників, зокрема: В. Акопов, С. Антонов, Дж. Бабджанов, Н. Болотіна, Д. Гергель, А. Зелінський, Д. Кутузова, Р. Майданик, М. Малєїна, Є. Маслов, Т. Парсонс, О. Смотров, Р. Стефанчук, С. Стеценко, О. Темченко, А. Тихомиров та інші.

Однак чіткого юридичного визначення статусу пацієнта наразі немає. Так, Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ визначає пацієнта як фізичну особу, яка звернулася за медичною допомогою та/або якій надається така допомога. У свою чергу, Стеценко С. Г. формулює поняття пацієнт як «людина, яка звернулася до лікувально-профілактичного закладу за діагностичною, лікувальною чи профілактичною медичною допомогою, або особа, яка бере участь як досліджуваній у клінічних випробуваннях лікарських засобів» [1], а Смотров О. І. визначив пацієнта як «здоровий чи хворий споживач медичних послуг» [2].

При цьому суб'єктом медичних правовідносин може вважатися будь-яка фізична особа незалежно від її віку, громадянства, політичного та соціального становища та інших персоніфікаційних характеристик. Але додаткової регламентації потребують випадки участі осіб, які не досягли 14 років, а також осіб, які були визнані недієздатними чи обмежено дієздатними. Для більш серйозного медичного втручання для них потрібна згода від свого законного представника. У випадках, якщо умови надання медичної допомоги та / або послуги змінюються (особа знаходиться в комі, різке погіршення стану особи і т.д.), то і правове становище особи змінюється. Так, згідно з п. 2 ст. 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. у невідкладних випадках, коли існує реальна загроза життю хворого, згода хворого або його законних представників на медичне втручання не потрібна.

Враховуючи вказане вище, суб'єктом медичних правовідносин пацієнт може вважатися за умови, що він: 1) володіє здатністю мати права і їх

здійснювати у медичній сфері (у випадках з особами, вік яких менше 14 років, визнаними недієздатними та обмежено дієздатними, – за узгодженням з їх законними представниками: батьками, усиновлювачами, опікунами, піклувальниками чи іншими особами, визначеними законом); 2) має за мету прийняття участі у клінічних випробуваннях лікарських засобів, одержання професійної медичної допомоги та/або послуги з приводу профілактики, діагностики, лікування негативного психофізіологічного стану свого організму (хвороби) відповідно до медичних показань, реабілітації; 3) звернувся до закладу охорони здоров'я або фізичної особи-підприємця, який має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (приватно-практикуючого лікаря – фахівця в галузі медицини), що надає необхідну медичну допомогу та/або медичні послуги незалежно від способу та форми укладення договору (тобто саме з моменту звернення особа набуває статусу пацієнта, так само зобов'язання медичного закладу надати медичну допомогу та/або послугу певного обсягу і якості також виникає тільки після безпосереднього звернення пацієнта).

Виходячи з цього, слід зазначити, що пацієнт є фізичною особою, яка звертається безпосередньо до закладу охорони здоров'я або фізичної особи-підприємця, який має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, з метою отримати професійну медичну допомогу та/або медичну послугу з приводу профілактики, діагностики, лікування негативного психофізіологічного стану свого організму (хвороби) відповідно до медичних показань, реабілітації свого патологічного стану (хвороби), профілактики або з метою прийняття участі у клінічних випробуваннях лікарських засобів.

Ще більш актуальним питання визначення статусу пацієнта стало у світлі нової медичної реформи в Україні. Так, у Типовій формі договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 р. № 410, права пацієнта розглядаються з точки зору взаємодії Національної служби здоров'я України (далі – НСЗУ) та медичного закладу. Але так і не визначено, хто саме вважається пацієнтом. Так, у п. 13 даного типового договору вказано, що пацієнт є третьою особою, на користь якої медичний заклад надає свої послуги. У пункті 14 вказується, що таке право на отримання медичних послуг, пов'язаних з первинною медичною допомогою (далі – ПМД), пацієнт набуває з моменту подання надавачеві в установленому законодавством порядку декларації; медичних послуг, пов'язаних з іншими видами медичної допомоги, – згідно з договором з моменту звернення до

надавача за направленням лікаря, який надає первинну медичну допомогу, або лікуючого лікаря в порядку, встановленому МОЗ, або без такого направлення, якщо згідно із законодавством направлення лікаря не вимагається. Але стосовно цього виникає питання, яким чином пацієнт може реалізувати своє право на охорону здоров'я, якщо таке право, згідно типового положення, виникає з моменту підписання декларації, що суперечить Конституції України. Втім, ч.2 п.14 все ж передбачає таке право для громадян, які не підписали декларацію, але для всіх інших видів допомоги, крім первинної, що також викликає сумніви в конституційності даного наказу.

Наразі ми можемо побачити неоднорідну картину: частина громадян уклала договір із сімейними лікарями, частина – ні. Таким чином, ми маємо дві різні групи пацієнтів з різним правовим статусом. І ось це теж одна з нагальних проблем даної реформи 2017–2019 років.

Роз'яснює у деякій мірі цей спірний момент Наказ Міністерства охорони здоров'я «Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу» від 19.03.2018 р. № 503, у якому зазначено, що пацієнт, який не обрав лікаря та перебуває у невідкладному стані, має право отримати безперервну та безоплатну ПМД у державних і комунальних закладах охорони здоров'я, а також звернутися до НСЗУ або його територіальних органів за роз'ясненнями стосовно надавачів ПМД для забезпечення можливості реалізувати своє право на вибір лікаря. Але Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 р. № 2168-VIII розширює права та обов'язки пацієнта. Проаналізувавши даний закон, можна прийти до висновку, що пацієнт у медичних правовідносинах – це фізична особа, наділена правами та обов'язками відповідно до медичного законодавства, праву якої отримати ефективне медичне обслуговування від професійних медичних працівників кореспондує обов'язок надати таке.

Однак у Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» роз'яснюється поняття первинної, вторинної та третинної допомоги. Згідно ст. 35 вищевказаного Закону на вторинному і третинному рівнях надання медичної допомоги не передбачено вільного вибору лікаря, адже лікаря в даному випадку визначає керівник цього закладу або уповноважена ним на прийняття відповідних рішень особа. Право на самостійний вибір лікаря можливо реалізувати пацієнту тільки за умови хронічної хвороби, невідкладного стану або зверненню до профільного лікаря безпосередньо. Відтак, як видається,

можливість пацієнта регламентована в межах одного законодавчого акта, але спостерігається нормативне багатоманіття в підходах: з одного боку, пацієнт може обирати будь-якого лікаря, проте з іншого – вибір сповнений перепон етапності.

Отже, у висновку можна сказати, що нашій країні ще належить розвивати систему, яка багато років існує в європейських країнах. Наразі головного вирішення потребує проблема щодо подвійного статусу трактування пацієнта через призму його прав в нашій країні. Тому нагальним на сьогодні є подальше удосконалення зазначених вище нормативно-правових актів саме щодо питання відповідності Конституції деяких положень, зведення певних визначень, запропонованих вченими, до єдиного знаменника та створення більш чіткого поняття «пацієнт», конкретизації, хто і в яких випадках підпадає під поняття пацієнт, та вироблення універсальності його правового статусу.

Література:

1. Стеценко С. Г. Медицинское право. СПб.: Юридический центр Пресс, 2004. 572 с.
2. Договір щодо оплатного надання медичних послуг: дис. канд. юрид. наук: 12.00.03; Національний університет внутрішніх справ, МВС України. Х., 2003. 177 с.

International scientific and practical conference «Systematisation of Ukrainian
and European legislation in the realities of the modern world»

December 27–28, 2019

Izdevniecība «Baltija Publishing»
Lacplesa iela 41A, Rīga, LV-1011

Iespiests SIA «Izdevniecība «Baltija Publishing»
Parakstīts iespiešanai: 2019. 14. jūnijs
Tirāža 100 eks.